

SKVR

KUNST VAN ROTTERDAMMERS

EEN LEVEN LANG KUNSTEDUCATIE

Cultuurplan SKVR 2009-2012

Inhoud

SKVR	1
Voorwoord	3
Door de stad stroomt een rivier	7
SKVR tussen nu en straks	10
Diensten en producten	12
Cultuurparticipatie	14
Talentontwikkeling	18
Amateurkunst	28
Allianties	34
Huisvesting	36
De filosofie van de organisatie	38
Financieel beleid en kengetallen	42

Woordenlijst

In de wereld van kunst en cultuur heerst veel verwarring. De termen cultuurparticipatie, cultuureducatie, kunsteducatie en amateurkunst vloeien in beleidsnota's vaak in elkaar over. Soms sluit cultuurparticipatie alle drie hierboven genoemde begrippen in. Soms eigent de amateurkunst zich ook de kunsteducatie in het onderwijs toe. Dan weer is niet cultuurparticipatie, maar cultuureducatie het allesomvattende begrip. Om onze visie en daarbij horende keuzes duidelijk te maken zonder in verdere spraakverwarring te belanden, hebben we voor onze eigen definitielijn gekozen die we nader toelichten in dit cultuurplan.

Amateurkunst: actieve kunstbeoefening door volwassenen ouder dan 20 jaar in de vrije tijd.

Cultureel burgerschap: het beschikken over vaardigheden en kennis om actief deel te kunnen nemen aan de culturele gemeenschap

Cultuureducatie: de omvattende term voor kunsteducatie, cultureel erfgoed en mediawijsheid.

Cultuurparticipatie: brede deelname aan culturele activiteiten; kennis hebben van kunstvormen en historisch bewustzijn en regelmatig bezoeken van musea, theater enz.

Kunstdisciplines: Naast de traditionele disciplines muziek, dans, theater, schrijven/literatuur, beeldende kunst, fotografie, en video rekent de SKVR ook eigentijdse kunstvormen zoals urban disciplines, kunstzinnige digitale mediatoepassingen, mode & design en multidisciplinaire kunstvormen tot haar werkgebied.

Kunsteducatie: leren over, van en met kunst; een of meerdere kunstdisciplines aanleren door deze actief te beoefenen

Talentontwikkeling: herkennen, erkennen en ontwikkelen van creatieve talenten bij alle kinderen en jongeren tot en met 20 jaar



Visie

Een leven lang kunsteducatie, dat is de toekomst. Iedere Rotterdammer ontwikkelt zich als cultureel burger door het leren over, van en met kunst en cultuur.

De SKVR maakt kunsteducatie bereikbaar en toegankelijk voor alle lagen van de Rotterdamse bevolking, te beginnen met kinderen en jongeren.

Kernwaarden

- Passie voor mens en kunst
- Respect voor verschillende culturen
- Cultureel ondernemend door samenspel
- Betrouwbaar voor klant, partners en elkaar

Identiteit

De SKVR is eigentijds met een lange traditie en multidisciplinair van aard. Uitgangspunt is het talent en de authenticiteit van de grote diversiteit aan deelnemers. De SKVR deelt haar kennis van en passie voor kunsteducatie door een intensieve samenwerking met Rotterdamse onderwijs- en kunstinstellingen.

Kunsteducatie, een vak apart

Kunsteducatie maak je met kunstenaars. Onze inhoudelijke medewerkers zijn kunstenaar en docent. Het zijn professionals met kennis van de kunstwereld en het onderwijs. Zij zijn gefascineerd door de creatieve ontwikkeling en groei van kinderen en jongeren en volwassenen in een multiculturele samenleving.



Door drie cirkels stroomt kunsteducatie
als een brede rivier door de bruisende stad
van kind, jongere, volwassene,
slingert de leerlijn een leven lang
langs elk talent van liefhebber tot professional.

Voorwoord

Wij bieden een leven lang kunsteducatie. Goede kunsteducatie is volgens ons het herkennen en ontwikkelen van creativiteit door: trainen van vaardigheden, presenteren, de professionele kunst ontmoeten en samen erover praten. Deze vier elementen zijn altijd onderdeel van onze programmering en van onze producten. De SKVR draagt kunst over door kunstenaardocenten in te zetten. Dat zijn lang niet altijd eigen medewerkers, maar juist ook een groot aantal autonome kunstenaars met de kwaliteit om kunst over te dragen, ieder in een eigen specialiteit. De ervaringswereld en het niveau van de deelnemer is daarbij het vertrekpunt. Doel is dat de deelnemer zich kan uiten in één of meer kunstvormen. De scholen op hun beurt vragen naar kunstonderwijs mede om doelen rond samenwerking, zelfvertrouwen en/of sociale cohesie te bereiken.

Drie samenhangende cirkels vormen het instrument, waarmee we het beleid van de komende jaren vormgeven. De buitenste cirkel is cultuurparticipatie. De jeugd volgt een kennismakingsprogramma, gericht op cultuurparticipatie in de schooltijd en blijvend daarna. Dan volgt de programmering op scholen en in de vrije tijd, bedoeld om creatieve talenten van alle jonge Rotterdammers te ontwikkelen. De SKVR begeleidt en ontwikkelt in deze cirkel talent. In de binnenste cirkel staan de activiteiten voor volwassenen die in hun vrije tijd actief kunst beoefenen.

Met deze drie cirkels, deze wisselwerking, vormt de SKVR culturele burgers. En daarmee het publiek voor de professionele kunstinstituten en voor de vele meerkleurige culturele festiviteiten in Rotterdam. Doordat we beginnen bij de Rotterdamse schooljeugd en zij het uitgangspunt vormen, vindt er tevens een directe wisselwerking plaats op de ontwikkeling van het culturele aanbod in de stad.

Daarom gaat het de komende jaren drukker worden met jonge mensen in de musea, bij podia als De Doelen en Off Corso maar ook op meer onverwachte presentatieplekken in de stad. Jonge mensen die nu trainen bij Young Stage (onze jongerentheatergroep), het Hiphophuis, de Kweekvijver (eigen opgezette opleiding tot peergroup docent), of gespeeld hebben bij theatergroepen als het Waterhuis, Rotterdams Lef of het Wijktheater, vormen samen een nieuwe culturele elite met een enorme diverse achtergrond. Zij stimuleren en coachen elkaar, wij faciliteren ze. Wat opvalt is dat deze jonge mensen graag hun artistieke mogelijkheden overdragen op de generatie na hen. Twintigers die doorbreken, zoals Dino Asperaat*, nemen hun eigen publiek mee naar Theater Zuidplein, Hal 4 of het Nieuwe Luxor. Jermaine S.* prijkt bovenaan de aanplakbiljetten als hij draait in Off Corso. De programmering en gebouwen van de SKVR zijn een enorme broeikas aan talent. Het World Music and Dance Centre (WMDC), Las Palmas, de Calandstraat en de Hennekijnstraat blijken stimulerend voor alle kleuren en alle leeftijden. Kleuterdans, spelen met muziek, viool of saz, urban of klassiek: de SKVR is een enorme culturele transferhal van waaruit ieder zijn weg vindt.

Dirk Monsma

Directeur

* ex-SKVR YoungStage spelers

Cultuurparticipatie

Rotterdammers ontdekken



Cultuurparticipatie: brede deelname aan culturele activiteiten; kennis hebben van kunstvormen en historisch bewustzijn en regelmatig bezoeken van musea, theater enz.

Doelgroep: Rotterdamse jeugd en hun ouders

De SKVR wekt bij de Rotterdamse jeugd belangstelling voor deelname aan kunst en cultuur (zowel voor actieve als passieve deelname). De SKVR stimuleert op school de kennismaking met alle kunstdisciplines, de Rotterdamse culturele instellingen en de Canon van Rotterdam. Zo legt de SKVR de basis voor culturele burgers. Via de kinderen bereikt de SKVR de ouders.

Talentontwikkeling

Rotterdamers ontwikkelen



Talentontwikkeling: herkennen, erkennen en ontwikkelen van creatieve talenten bij alle kinderen en jongeren tot en met 20 jaar

Doelgroep: Rotterdamse jeugd en jongeren

Deze brede basis voor cultureel burgerschap is een voorwaarde voor talentontwikkeling. De SKVR herkent talenten en ontwikkelt creatieve potenties op school en in de vrije tijd. Kunsteducatie op brede scholen wordt verankerd door doorgaande leerwegen. In alle disciplines. Op school en in de vrije tijd. Leerlingen en cursisten presenteren zich op verschillende podia in de stad of op podia van de SKVR. Talenten doen mee aan concoursen.

Amateurkunst

Rotterdamers doen mee



Amateurkunst: actieve kunstbeoefening door volwassenen, ouder dan 20 jaar in de vrije tijd.

Doelgroep: alle Rotterdamse volwassenen

Talentontwikkeling plaveit de weg voor een leven lang actieve kunstbeoefening. De SKVR bevordert de actieve kunstbeoefening in alle kunstdisciplines door lessen en cursussen. De SKVR is de intermediair voor de kunstliefhebber, faciliteert ontmoetingen tussen cursisten en amateurverenigingen, biedt podia en concoursen en is het informatieloket van amateurkunst in Rotterdam.

Door de stad stroomt een rivier

Nederland, maar zeker Rotterdam, mag trots zijn op de manier waarop cultuureducatie hier is georganiseerd, vindt Unesco-onderzoeker Anne Bamford. De professor analyseerde onlangs de stand van zaken op het gebied van cultuur- en kunsteducatie in Nederland. Volgens Bamford vormen culturele netwerken de echte succesverhalen binnen de Nederlandse kunsteducatie. Zij zorgen voor een sterke band tussen onderwijs en cultuur, dat leidt tot een vloeiende overgang tussen het binnenschoolse en buitenschoolse aanbod. Plaatselijke steuncentra verlenen op gemeentelijk niveau hun medewerking aan scholen en zorgen voor een goed geografisch bereik van diensten door het gehele land, volgens de professor.



Het 'bestel', waarin cultuureducatie landelijk, provinciaal en gemeentelijk is georganiseerd, is inmiddels meer dan 25 jaar oud. Begin jaren tachtig werd 'kunstzinnige vorming' gedecentraliseerd. Het landelijke geld werd overgeheveld naar het gemeentefonds. Het Rijk stelde eisen aan taken en taakafstemming rond de kunstzinnige vorming in vrije tijd én onderwijs. Los hiervan, maar wel in dezelfde periode, verdwenen door onderwijs-bezuinigingen vakleerkrachten voor de kunstzinnige vakken uit het reguliere onderwijs. Kennis en kwaliteit over kunstonderwijs verschoof van het regulier onderwijs naar nieuwe centra voor de kunsten. Rotterdam speelde het snelst en het meest adequaat in op deze verandering. De stad was de eerste grote gemeente die met de nieuwe gefuseerde organisatie, de SKVR, vorm gaf aan dit gedecentraliseerde beleid. De SKVR werd koploper op het gebied van cultuureducatie. Onze speerpunten waren destijds basisonderwijs, cursussen in de vrije tijd en wijkinitiatieven. Zij vormden de drie communicerende vaten binnen het instituut.

Tegenwoordig geeft Rotterdam en ook de rijksoverheid cultuureducatie op school opnieuw prioriteit. Deze trend is al twee beleidsperiodes gaande. Het rijk stimuleerde allereerst met 'Cultuur en School'-gelden het cultuuronderwijs in het voortgezet onderwijs. In de huidige beleidsperiode financiert de rijksoverheid, voor het eerst sinds 25 jaar, het primair onderwijs structureel extra met € 10,90 per leerling. De belangstelling binnen onderwijsinstellingen voor kunst en cultuur is hierdoor toegenomen. Er zijn cultuurprofiel scholen ontstaan in het primair- en het voortgezet onderwijs. Op veel scholen zijn cultuurcoördinatoren

benoemd of andere functies geïntroduceerd om kunstonderwijs in te voeren. Bij het mbo zijn verschillende vormen van kunstonderwijs geïntroduceerd binnen het lesprogramma. De gemeente Rotterdam zet krachtig in op de ontwikkeling van de brede scholen. Ambitie is dat op termijn alle scholen brede scholen zijn. Zowel primair als voortgezet onderwijs gaan hun onderwijsomgeving transformeren naar een model van brede school. Een kunst- en cultuurprofiel is hierbij één van de keuzes die scholen kunnen maken.

Naast de groeiende belangstelling van het onderwijs voor kunst en cultuur, is ook de kwaliteit van de educatieve diensten van kunstinstellingen in Rotterdam toegenomen. De geschiedenis van Kunstzinnige Vorming naar Cultuureducatie weerspiegelt zich in de ontwikkeling van de Rotterdamse kunsteducatie en heeft consequenties voor de dienstverlening van de SKVR.

Creatief ondernemen langs de Maas

Er is niet zoiets als één Rotterdam: de stad is een verzameling stadsdelen rond een nieuw gebouwd stadshart. Elk deel onderscheidt zich door een eigen karakter en uiterlijk. Het is een stad die mooie oude delen herbergt, maar vooral een stad die zich voortdurend vernieuwt. Noord en zuid gaan elkaar raken dankzij de vernieuwing langs de rivier.

De Rotterdamse havenstad kent ontelbaar veel sferen, soms zelfs binnen een omtrek van honderd meter. Rotterdam is vele culturen.

De culturele wereld van Rotterdam is bijzonder veelzijdig. Er zijn belangrijke podia, maar ook veel kleine clubs. Kunstenaars trekken naar de stad omdat er veel ruimte is voor initiatieven en ontwikkeling. In Rotterdam schort het niet aan kunstzinnige mogelijkheden. Vooral het experiment krijgt veel kansen. Ook is Rotterdam, in tegenstelling tot andere grote steden, jeugdig van aard. Creatievelingen kiezen vaak kansarme zones uit als werk- en woonplek en geven zo vitaliteit aan de wijken.

Rotterdam is behalve wereldhavenstad ook wereldkunststad. Door deze stad stroomt de rivier van een leven lang kunsteducatie, de ader die de SKVR voedt samen met haar culturele partners. In deze moderne multiculturele samenleving worden ideeën gerealiseerd die ergens anders niet van de grond kunnen komen. Rotterdam is niet alleen dada, maar ook jazz, hiphop en urban, moderne dans, revolutionair design, Internationaal Filmfestival, shockerende architectuur...de lijst is oneindig.

van kwalitatief hoogwaardige opleidingen. Met instellingen als de Willem de Kooning, de Academie voor Bouwkunst, Codarts, de School of Communication & Media en de Erasmus Universiteit is daaraan voldaan.

Achilleshiel voor Rotterdam is echter de slechte balans tussen te veel laagopgeleide en te weinig hoogopgeleide werkers. De gemeente wil het aantal creatieve werkers laten groeien. Rotterdam is een werkstad met creatieve ondernemers die baat hebben bij creatieve werkers. De SKVR is werkgever van veel van die creatieve werkers; veelal (in Rotterdam) hoogopgeleide kunstenaars. Door deze werkgeversfunctie bouwt de SKVR aan een positief werkklimaat en helpt ervoor te zorgen dat veel creatievelingen behouden blijven voor Rotterdam. De SKVR begint met haar activiteiten bij de basis, de school. Waar we veel werken met kinderen van laagopgeleide ouders. Juist daardoor is de SKVR bij uitstek in staat een brug te slaan tussen die creatieve werkers en Rotterdamse kinderen.

De SKVR en de creatieve economie

Voor de groei van de stedelijke economie is de creatieve klasse de voornaamste aanjager, zegt de Amerikaanse hoogleraar Richard Florida. Rotterdam heeft een groeiende creatieve klasse. Rotterdam scoort hoog als architectuurstad, een kwart van de creatieve werkers is immers actief in de architectuur. De creatieve klasse bestaat in Rotterdam verder uit mode, muziek, media, film, games, design en productinnovatie. Voorwaarde voor een creatieve economie is de aanwezigheid



SKVR tussen nu en straks



Ik mis je zo wint Jan Kassiesprijs 2007
Een SKVR kunsteducatieproject wint, net als in 2005, de Jan Kassiesprijs, de tweejaarlijkse Michelinster voor de kunsteducatie.

Volgens de uitgangspunten voor het Rotterdamse cultuurbeleid 2009-2012 zijn aan het eind van 2012 alle scholen voor primair- en voortgezet onderwijs in staat om: 'zonder bemiddeling en ondersteuning van derden een visie op de plaats van kunst en cultuur in het onderwijs te formuleren. Zij kunnen die formulering ook omzetten in een operationeel werkplan, dat binnen de school verbindingen heeft met de schoolvakken en buiten de school met de culturele omgeving.' De SKVR wil hier nuance in aanbrengen. Vanuit onze ervaring en expertise lijkt deze doelstelling binnen deze termijn onhaalbaar. Inderdaad, de periode van het aanbieden van alleen maar door anderen bedachte projecten op scholen, ligt achter ons. Kunsteducatie moet en zal weer een plaats in het lesprogramma van het primair onderwijs krijgen. De school wordt meer en meer de vragende partij. Zij groeien in een rol als vragende partij en de SKVR ondersteunt dit proces. Maar niet alle scholen zullen in staat zijn zonder hulp deze doorlopende leerlijn tot stand te brengen.

Deze inschatting wordt gedeeld door onderwijskundige Janna Voogt. Zij zegt tijdens een congres in 2007: 'In de komende cultuurplanperiode geeft dertig procent van de scholen uit het primair onderwijs op geheel eigen wijze vorm aan kunst en cultuur binnen hun school. Dit geldt ook voor de helft van de scholen in het voortgezet onderwijs en de ROC's. Zo ontstaat voor die leerlingen een doorgaande lijn om talent te ontwikkelen en indien gewenst een kunstvakopleiding te volgen zowel op mbo- als op hbo-niveau.'

Het is niet alleen kunsteducatie wat de klok slaat. Een hoofdzaak van het onderwijs blijft kwalitatief goed onderwijs aanbieden in een multiculturele omgeving, met relatief veel leerlingen waarvan de ouders een lage opleiding hebben. Een meerderheid van de scholen is daarom zeker geïnteresseerd in cultuuractiviteiten, maar wil dat die makkelijk en aangepast beschikbaar komen. Scholen, die minder nadruk leggen op cultuur, hebben zeker behoefte aan kant-en-klare projecten. Zij hebben andere zaken aan hun hoofd en willen snel worden bediend. Onze inschatting is dat daarom een

‘Het is origineel qua inhoud en vorm en sluit aan bij de leefwereld van de kinderen.’ Citaat uit het

juryrapport over ‘Ik mis je zo’



meerderheid van de scholen rekt op bemiddeling en ondersteuning van derden bij hun visie op kunst. Daar is onze programmering op gebaseerd.

Het ideaal van de gemeente is alle Rotterdamse burgers te laten participeren in cultuuractiviteiten. Dit begint in het primair en voortgezet onderwijs. De SKVR kiest samen met culturele instellingen voor een breed participatiebeleid.

- De SKVR bevordert cultuurparticipatie door een Cultuurtraject voor jongeren van 4 tot 15 jaar. Daarnaast is er een mbo-programma.

De SKVR geeft daarnaast prioriteit aan de ontwikkelingen die zich voordoen op het gebied van de brede school, de relatie tussen binnen- en buitenschoolse educatie, de media-educatie en de wijkinitiatieven.

- Kunstonderwijs invoeren op brede scholen met een cultuurprofiel
- Verbindingen leggen van binnen- naar buitenschools
- Doorgaande lijn voor lessen en cursussen in vrije tijd met talentenklassen
- Experimenteren met talentontwikkeling voor urban jongeren

- Kennisdelen met onderwijs en culturele instellingen

Voor het beleid van de SKVR van de toekomst is er een derde prioriteit die hier logisch uit voort vloeit.

- Lessen en cursussen in de vrije tijd voor volwassenen
- Faciliteiten voor de amateurkunst

De kern van de verandering voor de SKVR in de volgende cultuurplanperiode is dat het kunst- onderwijs teruggeplaatst wordt in een derde van de Rotterdamse scholen. Wij gaan de cultuurlessen op school verbinden met buitenschoolse educatie.

Voor de Rotterdamse jeugd ontstaat een heldere leerlijn voor talentontwikkeling.

Tegelijkertijd bieden wij de volwassen amateurkunstenaar de faciliteiten om zich verder te ontwikkelen en te presenteren. Daarop is ons motto gebaseerd van een leven lang kunsteducatie. Wij weven in de stad een netwerk tussen onderwijs en kunstinstellingen in de volle breedte en dwars door alle kunstdisciplines. Dat maakt de SKVR tot prijswinnaar van innovatieve projecten. Dat maakt Rotterdam tot een succesverhaal in de Nederlandse kunsteducatie.

Diensten en producten



De SKVR onderscheidt tien producten verdeeld over de drie cirkels:

Cirkel Cultuurparticipatie

1 Cultuurtraject

Leerlingen van 4 tot 15 jaar bezoeken jaarlijks twee presentaties en nemen deel aan een workshop.

2 Advies & Bemiddeling

Advies, bemiddeling en projectontwikkeling voor scholen en culturele instellingen.

3 Netwerken & scholing

Netwerkbijeenkomsten, ateliers en scholing voor leerkrachten kunstenaars, kunstenaar/docenten en educatieve medewerkers.

Cirkel Talentontwikkeling

4 Kunst ID

Leerlingen op brede scholen met een cultuurprofiel volgen wekelijks kunstonderwijs. De wijk-initiatieven horen daarbij.

5 Ieder Kind een Instrument

Leerlingen in het primair onderwijs volgen wekelijks muziekonderwijs. Wijkmuziekorkesten horen daarbij.

6 Kunstactief

Gevarieerde programmering met projecten voor primair- en voortgezetonderwijs scholen.

7 Lessen & cursussen jeugd

Lessen en cursussen en workshops voor kinderen en jongeren.

Uitvoeren, presentaties en een bezoek aan een presentatie horen daarbij.

8 Streetwise

Leerwerkplaatsen, productiehuis voor getalenteerde (urban) jongeren. Jongerenactiviteiten Fanatics, OnThaMove, Kweekvijver en Young Stage horen daarbij.

Cirkel Amateurkunst

9 Lessen & cursussen volwassenen

Lessen en cursussen en workshops voor volwassenen.

Uitvoeren, presentaties en bezoek aan een presentatie horen daarbij.

10 Amateurlink

Advies en bemiddeling voor amateurs, voor verenigingen. Organisatie van festivals en concoursen horen daarbij.

Cultuurparticipatie



‘Het bijwonen van uitvoeringen en het bezoeken van tentoonstellingen is weliswaar een waardevolle ervaring voor kinderen, maar actieve kunstbeoefening is voor hen van cruciaal belang. Het beleven van kunst dient voor alle kinderen een regelmatig en elementair onderdeel te vormen van de opvoeding.’ Anne Bamford, hoogleraar kunsteducatie.

Cultuurlink

Op jonge leeftijd vertrouwd raken met kunst, legt een basis voor cultuurparticipatie op latere leeftijd. In een steeds ingewikkelder en heterogene samenleving is cultuur meer dan ooit onmisbaar als bron van verbinding en zingeving. De SKVR bevordert participatie in deze steeds ingewikkelder wordende samenleving onder het motto 'een leven lang kunst-educatie'. Dit speelt in op de groeiende behoefte aan betekenisgeving en verdieping, maar ook op de vraag naar schoonheid en vermaak.

Evenals in de huidige beleidsperiode willen wij vooral die kinderen en jongeren bereiken die van huis uit niet met kunst in aanraking komen. Onderzoek wijst uit dat vertrouwdheid vanuit het ouderlijke milieu met kunst en cultuur en het opleidingsniveau de belangrijke factoren zijn voor latere cultuurparticipatie. Daar waar dat niet het geval is, kan onderwijs dat compenseren. Cultuurparticipatie kan ook in het onderwijs ontstaan, hoe vroeger, hoe beter. Degene, die in zijn jeugd kennis maakt met cultuur, blijft ook zijn latere leven actief, zo wijst onderzoek uit (Nagel, 2004). Een vroege start bevordert latere cultuurparticipatie.

En juist omdat we op school beginnen en het uitgangspunt in het samenstellen van onze programmering de belevingswereld van de kinderen is, ontstaat er een directe wisselwerking met het culturele aanbod. Er ontstaat een diversiteit in de programmering, die de kans op latere cultuurparticipatie vergroot. Zo ontstaat er Kunst Van Rotterdammers.

Onder de naam Cultuurlink vatten wij onze activiteiten en producten ter bevordering van cultuurparticipatie. Vertrekpunt in de SKVR-visie op cultuurparticipatie is de school. Daarom zijn alle bemiddelingsactiviteiten en -producten en advies voor scholen en kunstinstellingen hieronder gebracht. We onderscheiden hier twee hoofdproducten: het Cultuurtraject en Advies & bemiddeling.

1 Cultuurtraject

Het Cultuurtraject voor jongeren van 4 tot 15 jaar, de kernactiviteit van Cultuurlink, wordt vernieuwd en aangepast. De leerlingen volgen tweemaal per jaar een culturele activiteit die hen verrast, altijd ook met een actieve component. Er wordt samengewerkt met alle Rotterdamse culturele instellingen. Ook de kleinere kunstinstellingen komen voor in het aanbod, de Rotterdamse canon en media-educatie worden als modules toegevoegd. Zo komen bijna alle Rotterdamse kinderen in aanraking met musea, theaters, concertgebouwen, maar ook met de uiting van de eigen jeugdcultuur. Met kunstinstellingen zoals Villa Zebra worden samen projecten ontwikkeld voor het Cultuurtraject. Scholen krijgen meer ruimte om hun eigen lijn te kiezen. De SKVR biedt scholen de ruimte zelf invloed uit te oefenen op het programma, zodat ze er zelf aan toe kunnen voegen wat past bij hun identiteit.

Op verzoek van enkele culturele instellingen kan het Cultuurtraject beschikbaar worden gesteld aan scholen in de regio rond Rotterdam. De modules zijn beschikbaar, de regeling rond prijs en vervoer zal voor deze groep worden aangepast.

Cultuurkaart

De programmering van het Cultuurtraject is voor leerlingen van 4 tot 15 jaar en gaat vooraf aan de Cultureel Kunstzinnige Vorming (CKV) in het voortgezet onderwijs. In het jaar dat leerlingen CKV-lessen hebben, krijgen ze door een maatregel van het Rijk in de nieuwe cultuurplanperiode een 'cultuurkaart' waarmee ze culturele instellingen kunnen bezoeken. Deze kaart is in de nieuwe cultuurplanperiode beschikbaar voor alle leerlingen in het onderwijs. Het SKVR-programma bereidt de leerlingen voor op de CKV-lessen en de cultuurkaart.

Cultuurfabriek

Naast het Cultuurtraject voor het primair en voortgezet onderwijs is er een programma opgezet voor het MBO. Het pilotproject 'De Cultuurfabriek', een samenwerkingsverband van Zadkine en de SKVR, bereikt leerlingen in de leeftijd van 16 tot 21 jaar in het mbo. De Cultuurfabriek is een nieuwe leeromgeving waarbinnen Zadkine-deelnemers hun talenten kunnen ontwikkelen en tegelijkertijd een bijdrage kunnen leveren aan de Rotterdamse culturele omgeving. De Cultuurfabriek bestaat uit twee onderdelen: de Werkvloer en het Laboratorium. Onder andere door projecten waarbij kunst en cultuur als middel worden ingezet draagt de fabriek bij aan het behalen van burgerschap- en beroepscompetenties.

Partners: scholen voor primair- en voortgezet onderwijs en alle culturele instellingen in Rotterdam.



Kind en ouders

Parallel met het Cultuurtraject voor kinderen in het primair- en voortgezet onderwijs loopt het Cultuurtraject voor kind en ouders. Via docenten en kinderen in de onderbouw van het basisonderwijs (4 tot 12 jaar) gaat de SKVR vanaf 2010 op structurele wijze ouders bereiken. De SKVR zoekt samen met haar partners naar creatieve manieren om die ouders te benaderen. Zowel met actief als receptief aanbod. Als kinderen eenmaal actief deelnemen aan de culturele wereld is de kans groter dat hun ouders ook actief mee gaan doen. Bijvoorbeeld door een ouder-kind programmering op school en in lokale cultuurcentra van theater, dans en muziek. Of door amateurs en professionals met elkaar in wisselwerking te brengen en de kinderen daarin een plek te geven.

De programmering wordt ontwikkeld met culturele instellingen zoals het Huis voor Jeugd- en Jongeren-theater (voorheen Het Waterhuis, R'LEF en Rotjong), Villa Zebra en het Onafhankelijk Toneel. In ieder Lokaal Cultureel Centrum is minimaal vier keer per jaar een aantrekkelijk programma voor kind en ouders. De verleiding om er naar toe te gaan wordt gestimuleerd binnen het onderwijs.

Partners: Lokale Culturele Centra, Dienst sport en Recreatie, Stichting NRC, cultuurscouts, Huis voor Jeugd- en Jongeren-theater, Villa Zebra, Onafhankelijk Toneel, Rotterdams Philharmonisch Orkest.



2 Advies & bemiddeling

Scholen en culturele instellingen met elkaar verbinden is hierbij een van de hoofddoelstellingen. Dit gebeurt onder andere met publicaties als de Muson en de Gids voor het voortgezet onderwijs, of in de toekomst met en op websites. In deze gidsen is al het educatieve aanbod verzameld van de culturele instellingen in de stad. Via de SKVR krijgen de scholen het aanbod in één keer bij elkaar, wat zeer gewaardeerd wordt. De scholen kunnen vervolgens rechtstreeks met de instellingen contact opnemen. Advies en begeleiding van scholen die een visie op cultuur willen ontwikkelen hoort hier ook bij. De expertise zoals die door de SKVR in de loop van de jaren is opgebouwd is beschikbaar voor scholen en kunstinstellingen voor de ontwikkeling van projecten. Kennis voortkomend uit onderzoek over kunsteducatieve leerlijnen wordt daarbij ingezet.

De SKVR speelt vragen van scholen door aan partners zoals Villa Zebra, Huis voor Jeugd en jongerentheater, Hal 4/Digital Playground en Punt 5. Scholen en individuele kunstenaars worden met elkaar verbonden.

Partners: Musea en culturele instellingen in de stad

3 Netwerken & scholing

Een leven lang kunsteducatie is niet alleen het motto voor alle Rotterdamse deelnemers, maar ook voor al diegenen die betrokken zijn bij de programmering van cultuureducatie. Het aantal ontmoetingen in Rotterdam met en over cultuureducatie is ontelbaar. Tussen scholen, tussen cultuurproducenten en scholen en tussen cultuur-

producenten. De hoeveelheid uitgewisselde kennis is niet te bevatten. Het is een uitdaging alle netwerken ook rond scholing, kennisuitwisseling en onderzoek in kaart te brengen en beter te benutten. De SKVR gaat met haar contacten in het culturele veld en in het onderwijsveld een platform in het leven roepen. Hier moet het debat komen over alle scholingsactiviteiten. Zowel materieel als virtueel. Dit leidt tot een effectiever gebruik van alle deskundigheid rond cultuureducatie.

Er ontstaat door dit platform een betere afstemming tussen vraag en aanbod op het gebied van scholing en onderzoek. De SKVR wordt niet de eigenaar van dit platform, maar faciliteert scholen en culturele instellingen. Wij zijn een spin in het web van deze netwerken en geven een goed overzicht op de wereld van de cultuureducatie, zowel lokaal als nationaal.

Zo organiseren wij elk jaar in de laatste week van de zomervakantie een goed bezochte Summerschool. Met ateliers en cursussen voor de docent-kunstenaars, freelancers en educatieve medewerkers uit Rotterdam. Het aansluitende jaar gaan wij het jaarprogramma intensiever maken met ateliers en netwerkbijeenkomsten over actuele onderwerpen. Vanaf 2009 stemmen we het werk van het platform voor scholing af op het landelijke kenniscentrum Cultuurnetwerk, met de provinciale instelling Kunstgebouw en andere relevante brancheorganisaties.



Talentontwikkeling



‘Op mijn dertiende begon ik een muziekcursus. De docent zag al gauw mijn talent, af en toe speelde hij klassieke stukken van Beethoven, Bach en nog veel meer. Zo werd ik verliefd op klassieke muziek.’ Etienne Vrolijk (18 jaar, SKVR Talentklas)



Specifiek voor het muziekonderwijs is het masterplan 'Ieder kind een instrument' ontwikkeld. Samen muziek maken vormt de rode draad in dit innovatieve programma voor het Rotterdamse primair onderwijs. Via 'Ieder kind een instrument' krijgen kinderen kans actief deel te nemen aan muziek en ontstaan eigen schoolorkesten in heel de stad.

Talentboost

In het culturele veld heerst rond het begrip talentontwikkeling veel verwarring. De Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur merkt op dat het aantal activiteiten onder deze noemer eindeloos groot is. Elk circuit van topkunst, amateurkunst, community arts, urban circuit, subculturen tot commercieel circuit, kent zijn eigen opvattingen over talent. Voor de SKVR staat het buiten kijf dat ieder kind en elke jongere de kans verdient zijn of haar creatieve talent bij zichzelf te ontdekken en te ontwikkelen. Talent is het creatieve kapitaal van de stad, dat geldt voor iedereen. Vmbo-ers gaan later vaak met hun handen werken en juist voor hen is het belangrijk creativiteit te ontwikkelen. Voor de SKVR is talentontwikkeling erop gericht dat deelnemers zich kunnen uiten en presenteren in één of meer

kunstdisciplines. Een deel van de kinderen raakt thuis vertrouwd met kunst en cultuur en krijgt de gelegenheid zijn talent te ontwikkelen, maar dat is lang niet voor alle kinderen het geval. Dan is de school het startpunt voor talentontwikkeling.

De brede school is de manier bij uitstek om zoveel mogelijke jonge Rotterdammers te bereiken en de grenzen tussen school en vrije tijd, en daarmee tussen binnen- en buitenschoolse kunsteducatie, te laten vervagen. De SKVR kiest voor de brede school omdat deze de ruimte biedt om echt kunstonderwijs in alle kunstdisciplines vorm te geven. Daarbij kunnen de speerpunten van het cultuurbeleid (talentontwikkeling) en speerpunten van het onderwijsbeleid (voorkomen van achterstanden) elkaar onderling versterken. Deze scholen noemen wij hier Kunst I.D. scholen.

4 Kunst I.D.

De SKVR biedt vanaf seizoen 2009/2010 kunst- onderwijs in alle disciplines voor brede scholen, die kiezen voor lestijd uitbreiding en een cultuur- profiel. De leerlingen van deze scholen volgen minimaal eenmaal per week een uur kunst- onderwijs. Deze lessen worden ingevuld door kunstenaardocenten. Het lesprogramma wordt samen met de scholen vastgesteld. Voor kinderen van vier tot twaalf jaar en voor leerlingen van twaalf tot zestien jaar ontwikkelt de SKVR een doorgaande leerlijn in de kunsteducatie. De expertise hiervoor wordt samen met de Universiteit van Groningen ontwikkeld. Uitgangspunten bij de ontwikkeling van de door- lopende leerlijn zijn het hanteren van een duidelijk onderscheid tussen schoonheid en kunst, het opvatten van kunst als één van de fundamentele vormen van (individueel en collectief) zelfbewust- zijn en het aansluiten bij de meest recente inzichten in de cognitieve ontwikkeling van kinderen (B. van Heusden, Universiteit Groningen).

Voor scholen in een 'kanszone' hoort een wijkgerichte aanpak. De school is immers geen geïsoleerd eiland in de wijk. Zo worden de wijk- initiatieven van Kunst Onder Andere rond deze scholen verweven. Daar vinden de verbindingen met kunstinstellingen plaats, worden kunstenaars betrokken en de relatie gelegd met de lokale cultuurcentra. Kinderen kunnen lessen volgen in wijkmuziekscholen en samenspelen in wijkorkesten via projecten van Music Matters. Talentvolle leerlingen uit de brede scholen worden begeleid naar talentroutes van de SKVR-kunst-

scholen. Als ook andere culturele voorzieningen en instellingen zich focussen rond dezelfde brede scholen, kunnen unieke samenwerkingen ontstaan.

Partners: scholen voor primair en voortgezet onderwijs, wijkinstellingen, kunst- en cultuurinstellingen, Music Matters, Stichting NRC en de scouts, Universiteit van Groningen

'Mijn ideaal is een mix van sport en andere hoog- waardige activiteiten. Zoals kunst en cultuur, gegeven door goede docenten van bijvoorbeeld de SKVR, aangevuld met een aantal uren 'civil society'. Hierin komen bijvoorbeeld ouders vertellen over hun beroep of docenten over hun stenenverzameling. Ik zou het jammer vinden als alleen docenten van Sport & Recreatie en de SKVR activiteiten gaan aanbieden. Mijn ideaal zou ook zijn dat ieder kind een muziek- instrument leert bespelen – en dat hoeft dan niet alleen blokfluit te zijn. Ook zou ik willen dat ieder kind een liefde voor kunstuitingen ontwikkelt. Dat hoort toch bij de opvoeding. Als je het niet van school of thuis meekrijgt is het lastig zelf te ontdekken. Het is goed dat je ook andere creativiteitsvormen dan tekenen of handvaardigheid leert ontwikkelen, zoals vocale of theatrale expressie. Het zou mijn ideaal zijn als kinderen dat ook op de basisschool krijgen aangereikt. Verder zou ik willen dat alles geconcentreerd is in het schoolgebouw, dat er een grote samenhang komt tussen welzijns- en onderwijsfuncties en dat er altijd een grotere ruimte beschikbaar is voor creatieve activiteiten.'

Leonard Geluk, Rotterdamse wethouder Jeugd, Gezin en Onderwijs.

5 Ieder kind een muziekinstrument

Muziek is een taal die iedereen spreekt en die mensen verbindt. Daarom kiest Rotterdam voor muziek. Samen met de dienst Kunst en Cultuur en Jeugd, Onderwijs en Samenleving en vele muziekpartners in de stad heeft de SKVR het project 'Ieder kind een instrument' opgezet. Dit wordt vanaf het komende cultuurplan uitgevoerd. De (brede) school in het primair onderwijs vormt de basis van het plan. Samen muziek maken vormt de rode draad in dit innovatieve masterplan voor het muziekonderwijs in het basisonderwijs. Muziek verbindt en versterkt de sociale cohesie binnen deze leeftijdsgroep. Muziek maken is naar elkaar luisteren en op elkaar reageren. Soms ben je solist, soms begeleid je de ander. Kinderen, die muziek maken, leren spelenderwijs iets over zichzelf en ontwikkelen meer zelfvertrouwen. Bovendien zijn er in muziek geen winnaars of verliezers. Optreden en applaus krijgen is voor elk kind een goede ervaring.

In de onderbouw van het primair onderwijs leren kinderen spelenderwijs zingen over verschillende soorten muziek en over instrumenten die ze zelf gaan bespelen. Soms komen musici op bezoek in de klas. Bijvoorbeeld uit het Rotterdams Philharmonisch Orkest, musici van de amateurmuziekverenigingen uit de wijk of via projecten van Music Matters. Vanaf groep vijf kiezen kinderen hun eigen instrument en krijgen zij hiervoor les in de klas. In 'Ieder kind een instrument' kan elk kind in de bovenbouw een instrument bespelen en ontstaan overal in de stad schoolorkesten. Kinderen kunnen vervolgens ervoor kiezen om zich in hun vrije tijd verder te bekwamen. Dat kan bij Music Matters



activiteiten, zoals de Brass school en op latere leeftijd bijvoorbeeld naar het Jeugd Symfonie Orkest (RJSO).

Partners: Dienst Kunst en Cultuur (dKC), Dienst Jeugd Onderwijs en Samenleving (JOS), Rotterdams Philharmonisch Orkest, Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest (RJSO), Music Matters, Universiteit Groningen



6 Kunstactief

Voor scholen die niet kiezen voor eerdergenoemd cultuurprofiel is er een gevarieerd programma-aanbod dat bestaat uit eenmalige of langer lopende activiteiten.

Leerlingen maken op een actieve manier kennis met één of meer kunst disciplines. In de etalage staat een aanbod van kleinschalige dagactiviteiten tot grootschalige wijkmusicals. Iedere school kan een eigen invulling geven binnen de contouren van het project. Deze programmering betreft op jaar-basis een bepaald volume.

Partners: culturele instellingen die open staan voor coproducties (zoals bijvoorbeeld @yourschool, een co-productie met het Huis voor jeugd- en Jongerentheater (voorheen Waterhuis).

7 Lessen & cursussen jeugd

Persoonlijke ontwikkeling van creativiteit, het trainen van vaardigheden, presenteren, kijken naar professionals en met elkaar praten over kunst wordt onlosmakelijk aan elkaar verbonden bij de SKVR van de toekomst.

Van oudsher programmeert de SKVR een aansprekend programma van lessen, cursussen en workshops voor kinderen en jongeren in alle kunst disciplines. Het programma is niet statisch maar speelt zowel op inhoud en werkwijze in op de vraag van het Rotterdamse publiek en op ontwikkelingen in de kunsten en het onderwijs. Hierdoor kenmerkt het aanbod zich door een grote toegankelijkheid. De cursist staat centraal, docenten stemmen hun lessen af op ieders aanleg en ambitie; zo ontstaat ook hier Kunst Van Rotterdammers.



De authenticiteit van de deelnemer staat voorop. Wie jij bent, wat jij kan en wat jij wilt, is daarbij het uitgangspunt. Naast de persoonlijke ontwikkeling van de creativiteit staan het trainen van vaardigheden en vakmanschap rond de gekozen kunstdiscipline centraal in de lessen en cursussen. Presenteren hoort daarbij. Ieder kan zich presenteren in een voorstelling, bij een voorspeelavond of op een tentoonstelling. Ook het kijken naar professionals en het met elkaar praten over kunst wordt gestimuleerd. Musea of voorstellingen worden gezamenlijk bezocht of gezelschappen worden uitgenodigd te komen spelen. Bij de Muziekschool is dit onder andere al structureel opgenomen in de samenwerking met de Doelen en het Rotterdams Philharmonisch orkest genaamd de Rode loper. Het integreren van dit receptieve/reflectieve component in het aanbod wordt vanaf 2009

geïntensiveerd voor alle disciplines. Er is ook een hechte band met het Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest, o.a. bij evenementen als de kinderdag tijdens het Gergiefestival, het Veerhaven Kids concert en het Moederdagconcert. Het hele jaar door zijn er lessen muziek en dans te volgen, voor de overige disciplines geldt voornamelijk een korter durend cursusaanbod tussen de 10, 15 en 18 weken. Tenminste elk half jaar beginnen er nieuwe cursussen. Maar er zijn ook eenmalige en kortdurende workshops. Daarnaast is de programmering deels wijkgebonden, bijvoorbeeld gekoppeld aan een school of in de Lokale Cultuur Centra, maar ook in de eigen SKVR-locaties. Binnen elke kunstdiscipline kun je leertrajecten volgen. Dus kinderen en jongeren blijven geprikkeld worden zich verder creatief te ontwikkelen.



TalentLijnen

Onze docenten zijn erop getraind om talent te herkennen en erkennen en zo te coachen dat het talent tot ontwikkeling kan komen. Voor deze bijzonder getalenteerden kent elke discipline zo zijn eigen talenttrajecten. Er bestaan geen pasklare formats. Talentontwikkeling moet in elke discipline op eigen wijze worden aangepakt. Elke discipline trekt talenten aan die anders van aard zijn. Voor de disciplines muziek, beeldend, theater, dans en video zijn er speciale trajecten ter voorbereiding van hoger onderwijs. Deze trajecten ontwikkelt de SKVR samen met anderen. Bijvoorbeeld muziek en dans met Codarts, beeldende vorming met Willem de Kooning Academie, theater met Theater Hofplein en RCTH en video met het Grafisch Lyceum. De deelnemers bereiden zich voor op een auditie of toelatingsexamen of het maken van een portfolio. Binnen het mbo komt ook steeds vaker de vraag naar een vooropleiding voor mbo-trajecten. In de nieuwe cultuurplanperiode komt daar meer aandacht voor, bijvoorbeeld voor de popmuziek. Het voortgezet onderwijs vraagt aan de SKVR voor leerlingen talentlijnen te ontwikkelen naast hun schoolprogramma, zoals die er ook zijn in de sportwereld.

Talentedfestival

Vanaf 2009 komt er een jaarlijks talentenfestival waarin alle talenten zowel uit brede school, talentklassen, de Streetwise meer zichzelf presenteren en elkaar ontmoeten.

Tot nu zaten er alleen leerlingen uit de Kunstscholen in de talenttrajecten. Dat gaat veranderen. Om bijzondere talenten verder te helpen wordt vanaf 2009/2010 een speciaal Talentpodium ingericht, waarbij ook met Rotterdamse kunstinstellingen wordt samengewerkt. Dit talentpodium kenmerkt zich door extra talentklassen, presentaties op podia in de stad en deelname aan concoursen. In de komende cultuurplanperiode komt er een verbinding van de brede school naar de talentenklassen.

In de talentklassen krijgen leerlingen extra tijd en aandacht. Leerlingen kunnen zich aan elkaar optrekken en elkaar uitdagen. Talentklassen zijn onder en na schooltijd. Met enkele scholen zoals het Thorbecke vo worden afspraken gemaakt om de talentklassen als lestijd in te vullen binnen de 1040 uur onderwijstijd.

Zo ontstaan er binnen het Talentpodium talentklassen met gerichte routes voor leerlingen die willen doorstromen naar het vakonderwijs (hbo en mbo). Maar deze doorstroming is geen voorwaarde voor deelname.

Partners: Willem de Kooning, Codarts en WMDC, ROC's (Albada en Zadkine)





Jongeren centraal: Rotterdam European Youth Capital 2009 (REYC)

De ambities van Rotterdam zijn groot, net zoals de ambities van de Rotterdamse jongeren. In 2009 is Rotterdam zelfbenoemd en uitgeroepen tot Jongerenhoofdstad van Europa. Het doel voor dit jongerenjaar is om duurzame projecten te starten voor jongeren in Rotterdam. Op cultureel, sociaal en economisch gebied. Daarbij moeten jongeren zoveel mogelijk initiatieven zelf uitvoeren. Ook bij de SKVR staan jongeren en hun talenten centraal. De SKVR gaat in 2008 een jongeren-Raad van Toezicht (RuT) oprichten bestaande uit een mix van jonge medewerkers en stagiaires, jongere deelnemers aan SKVR- activiteiten en cultureel/urban actieve jongeren van buiten de SKVR. Deze jongeren RuT adviseert de SKVR bij het op- en inrichten van een Streetwise school en de andere jongerenactiviteiten. Deze advisering is breed en bindend, variërend van tips en uitvoering voor activiteiten tot interieuradviezen voor de gebouwen tot evaluatie van het SKVR-jongeren-beleid. In 2009 en de jaren erna leidt dit tot een structurele plek voor jongeren binnen de SKVR.

8 Streetwise

In een multiculturele, jonge stad als Rotterdam verandert ook het culturele klimaat. Urban Culture heeft zich de afgelopen cultuurplanperiode steeds meer ingebed in het aanbod van de SKVR. De komst van het Hiphophuis en de jongerenactiviteiten van Kunst Onder Andere zijn hier een voorbeeld van. Het traditionele cursusaanbod past niet bij deze nieuwe discipline. Getalenteerde jongeren tonen hun talent tegenwoordig graag op het podium.

Rappers, breakdancers, mc's, stand-upcomedians, urban musici en acteurs hebben hun eigen omgeving om te oefenen en willen meteen op het podium excelleren. De SKVR biedt daarvoor podia in het World Music and Dance Centre. WMDC (Fanatics, On tha Move, Urban Dance Concourse) en podia in de eigen gebouwen. Daarnaast heeft de SKVR diverse trainingsprogramma's voor urban talent. Zoals de Kweekvijver en Young Stage.

Jongeren aan het stuur

De belangrijkste verandering is dat de jongeren zoveel mogelijk zelf gaan organiseren. In augustus 2007 presenteerde Sandra Trienekens van de Erasmus Universiteit haar onderzoek over de SKVR jongerenactiviteiten. Haar stelling is: geen vaste structuren, maar peer netwerken. De SKVR kan helpen een netwerk te starten tussen beginnende talenten en jonge ervaringsdeskundigen. Het netwerk wordt bij voorkeur door jongeren zelf gerund. Talenten moeten de gelegenheid krijgen op te treden voor producenten en andere relevante culturele partijen. Het koppelen van talenten aan de buitenwacht vindt informeel plaats. De SKVR is facilitator en intermediair, aldus Trienekens. De SKVR wil deze jongeren verder faciliteren zoals voorgesteld in dit onderzoek. Zij creëren hun eigen netwerk, waarbinnen we steeds meer talenten vinden, die door kunnen stromen naar het huis voor Jeugd en Jongeren-theater (voorheen R'dams Lef en Waterhuis), andere jongerengezelschappen of het vakonderwijs.

Podia

Vanaf 2009 gebruiken we steeds meer de podia en de Lokale Cultuur Centra. Ook daar scouten we talenten en moedigen wij ze aan zich verder te ontwikkelen. Jongeren organiseren zelf bij de SKVR wekelijks een urban podium in het WMDC. Hier kunnen zij hun vaardigheden verder ontwikkelen, qua muziek, dans, rap en dj-en. Onder leiding van gevestigde artiesten uit de urban scene en gevorderde jongeren die o.a. komen uit het trainingstraject de Kweekvijver, oefenen jongeren hun 'skills' en werken ze aan hun presentaties. Eén keer in de maand is er een showcase, waarbij bekende artiesten en jongeren, die regelmatig de

podia bezoeken, samen een presentatie maken en deze samen op het podium presenteren. Het podium is een ontmoetingplaats, waar jongeren verschillende vormen van kunst en cultuur kunnen 'proeven'. Zoals kawina, hiphop, percussie en R&B. De workshops variëren per keer en de jongeren kunnen het aanbod ook bepalen. De communicatie rond alle jongerenprojecten zal worden opgezet met studenten van de afdeling Media aan de Maas van de Hogeschool Rotterdam. De jongeren van Streetwise kunnen de content leveren voor het op te richten gemeentelijke Urban podium in het jongerenjaar en de jaren daarna.

Talentontwikkeling door jongeren zelf

Bij de ROC Zadkine scouten we jongeren voor de theatergroep Young Stage. Jaarlijks produceren wij binnen deze theatergroep een jongerenvoorstelling en workshops. In een Kweekvijver kunnen verschillende urban talenten een jaar lang oefenen. Niet alleen hun artistieke 'skills', maar ook hoe zij andere jongeren kunnen begeleiden. Ook leren zij discipline, ondernemerschap en groepen begeleiden. De leeftijdsgroep is van 16 tot 22 jaar en de ambitie is groot. Want deze deelnemers aan Young Stage en de Kweekvijver, komen regelmatig terug. Op het podium, maar ook in talentenroutes. De SKVR geeft hen de basis, zodat zij zichzelf verder ontwikkelen, elkaar coachen en verder stimuleren. Deze jongeren spelen een grote rol bij de overdracht van hun kunstvormen naar de generatie net onder hen. Het gaat in deze programma's om zogeheten peergroup education. Naar het voorbeeld van Young Stage zullen meer leerwerkplaatsen worden opgericht bestaande uit stagiaires die samen een product maken. Dit kan variëren van de organisatie van een maandelijks

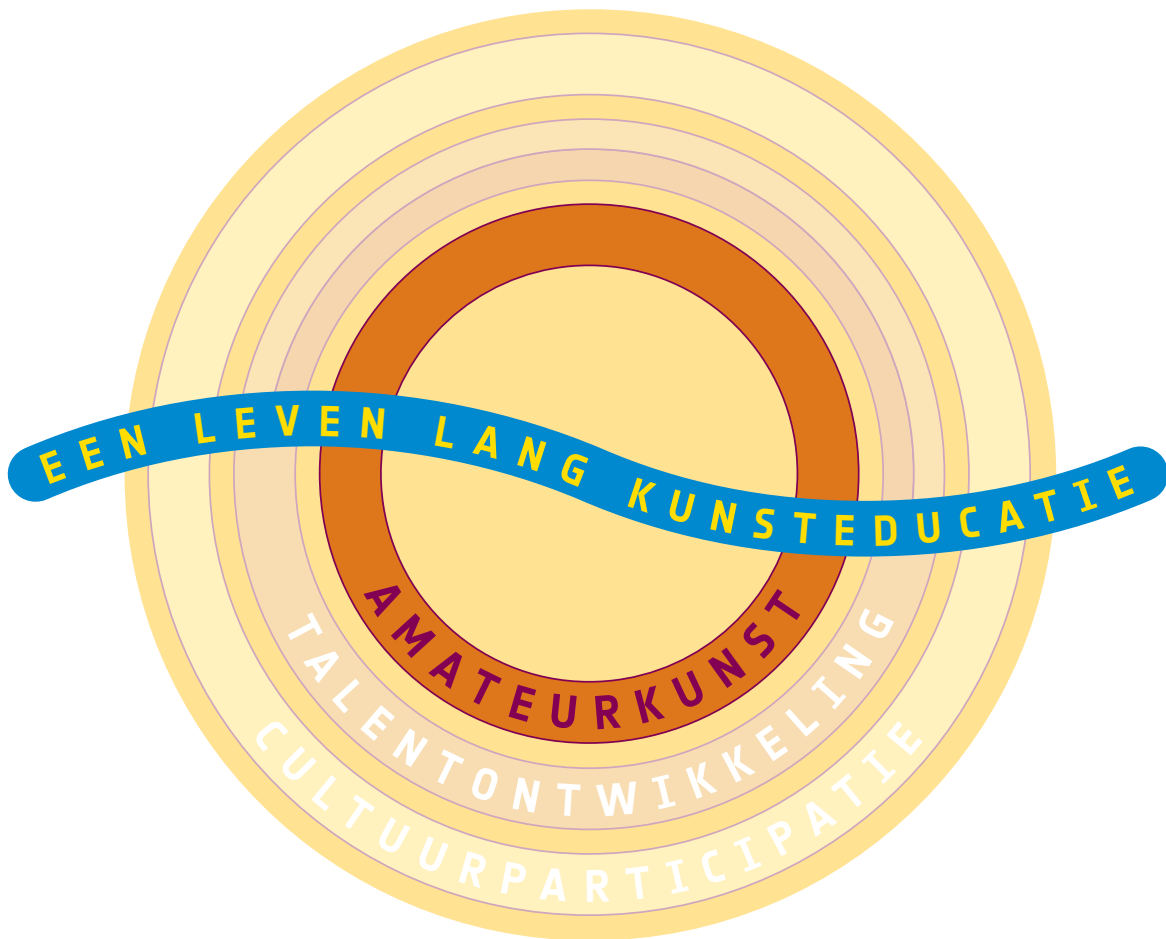
poppodium door leerlingen van een van de Zones van de Cultuurfabriek van het Zadkine, tot het opzetten en coördineren van het jaarlijkse SKVR-talentenfestival door een CMV'er (Cultureel Maatschappelijke Vorming). Duaal leren staan wij voor en zullen om die reden stagiaires van verschillende niveaus inzetten.

Bijbehorende onderdelen: Fanatics, Kweekvijver, On tha move, Young Stage

Partners: WMDC, Muziekweb/discotheek, Stichting NRC en de scouts, LCC's, Hiphophuis, Huis voor jeugd en jongeren-theater (voorheen Waterhuis, R'dams Lef en Rotjong), Rotterdamse Jongeren Raad/Eenheid door kracht, Media aan de Maas van de Hogeschool Rotterdam.



Amateurkunst



‘We hebben een groep amateurs gevraagd hoe het nou komt dat ze zo’n liefhebber zijn van een bepaalde soort muziek, dirigent of componist. Allemaal hadden ze een moment of een persoon waarmee het allemaal begonnen is. Dat noem je een kunsttrauma: een plaats, een moment of persoon waardoor de vlam is overgeslagen.

Marcel van Herpen, projectleider Expertise Centrum voor Ervaringsgericht leren in Eindhoven

Cement

Veel jongvolwassen Rotterdammers, vanaf 21 jaar, beoefenen actief kunst in hun vrije tijd. Volgens het tweejaarlijkse vrijetijdsonderzoek van het Centrum voor Onderzoek in Statistiek (COS) was één op de drie Rotterdammers in 2005 zelf cultureel actief en beoefenaar van één of meer kunstzinnige activiteiten. Dat betekent dat in Rotterdam bijna tweehonderdduizend amateurs leven. Mensen die gedichten schrijven, schilderen, zingen in een koor, rappen, graffiti spuiten, musiceren of een cursus volgen bij de SKVR. Deze amateurkunstenaars besteden volgens het Centraal Bureau voor Statistiek(CBS) minstens 50 minuten per week aan kunstbeoefening. Dit gebeurt individueel of in groepen, georganiseerd of ongeorganiseerd, via particulier initiatief, de SKVR, verenigingen, in buurthuizen, op straat of in huis. De amateurs in de podiumkunsten maken deel uit van georganiseerde of ad-hocgezelschappen en zijn daarom meer zichtbaar dan de schilder en de fotograaf.

Het sociale aspect van samen iets doen kan een grote rol spelen. Amateurkunst heeft een belangrijke maatschappelijke functie.

Amateurkunst stimuleert ontmoetingen.

Door samen iets moois te doen, te maken, kan je op positieve wijze kennismaken met onderlinge verschillen, elkaar inspireren en beïnvloeden.

Ook kunnen mensen zich door middel van hun creativiteit uiten over wat hen bezighoudt.

Problemen uit de samenleving kunnen met een kunstzinnige benadering zichtbaar en bespreekbaar gemaakt worden. Amateurkunst is daarmee het cement van onze samenleving. Het is een krachtig

instrument voor integratie, stimuleert sociale cohesie en bevordert het creatieve en oplossend vermogen én de gezondheid van de samenleving.

De amateur van vandaag is anders dan de amateur van enkele decennia terug. De SKVR herkent dat. Het verschil tussen professionals en amateurs is veel minder groot. Dit zien we in harmonieorkesten en koren, waar professionals naast goede amateurs spelen, maar ook in allochtone groepen, waar het woord amateur niet bestaat en waar jong en oud door elkaar spelen, ieder met zijn eigen vakbekwaamheid. Of de twintiger, die dj of breakdancer is, en geld vraagt voor zijn optreden. Gratis optreden of betaald worden is niet meer de scheidslijn tussen professionals en amateurs.

De traditionele grenzen vervagen. Tussen amateur en professional. Tussen kunstdisciplines en genres. En dat brengt nieuwe uitdagingen en kansen, waarop de SKVR gaat inspelen. Er zijn ambitieuze amateurs, die waarde hechten aan de groei van hun artistieke mogelijkheden. Maar geen amateurkunstenaar is hetzelfde. De ene wil een opleiding volgen, een ander zoekt slechts praktische, facilitaire steun, een ruimte om te werken, een platform of wil gecoacht worden.

Onze activiteiten om deze brede groep amateurs te bedienen verzamelen we onder een zelfde noemer als onze activiteiten voor cultuurparticipatie; als link, bruggenbouwer. Producten die hierbij horen zijn ondersteuning en ons volwassenencursus-aanbod.



De SKVR gaat in de nieuwe cultuurplanperiode de lessen, cursussen en workshops in alle disciplines voor volwassenen niet ingrijpend wijzigen. Wel stemmen we voortdurend de programmering af op de wensen van de deelnemers. Op vorm en inhoud. Zo koesteren we Kunst van Rotterdammers. Want de SKVR bereikt met haar programma een breed publiek in Rotterdam, breder dan welke culturele instelling dan ook. (zie Mosaicanalyse door Rotterdam Festivals, 2004). En dat willen we graag behouden.

Partners: WMDC, LasPalmas Cultuur, Music Matters

9 Lessen & cursussen volwassenen

De SKVR-Kunstscholen bieden een veelzijdige programmering van lessen, cursussen en workshops voor volwassenen in de vrije tijd. Binnen elke kunstdiscipline is het voor deelnemers mogelijk om leertrajecten te volgen van beginner tot gevorderde. Er zijn lessen die het gehele seizoen doorlopen en cursussen waarvan de meeste tussen de 15 en 18 weken duren. Daarnaast zijn er eenmalige en kortdurende workshops en tal van (multi-disciplinaire) projecten en presentaties. De lessen en cursussen ontwikkelen ieders persoonlijke vaardigheden en creativiteit rond de gekozen kunstdiscipline. Samen leren en presenteren hoort daarbij, daarom zijn de meeste lessen in groepen. Leerlingen en cursisten bezoeken gezamenlijk met hun docent exposities en voorstellingen en raken extra gemotiveerd via ontmoetingen en gesprekken met professionals. Zo leren ze de culturele infrastructuur van de stad beter kennen. Op dit aspect in de programmering gaan we de komende cultuurplanperiode extra inzetten.

10 Amateurlink

Vanaf 2009 richt de SKVR zich sterker op het faciliteren, coachen, adviseren en verbinden van amateurs. Zij kunnen lid zijn van een vereniging of club, of zichtbaar zijn in de culturele 'humuslaag' van Rotterdam. Voor alle kunstdisciplines organiseert de SKVR vanuit een team van stedelijke consulenten deze ondersteunende functie. Volgens de culturele staalkaart (opgesteld door de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, RKKC) blijft deze ondersteuning belangrijk. Onze consulenten faciliteren en ondersteunen alle actieve kunstbeoefenaars in de stad. In nauwe samenwerking met de cultuurscouts organiseren zij evenementen, festivals, concoursen en expositieruimte. Bovendien scouten onze consulenten ontwikkelingen in de 'humuslaag' die alleen om ondersteuning en facilitering vragen. En als het nodig is, creëren we letterlijk ruimte in de locaties van de SKVR.



Consulenten voor Amateurkunst

Een klein multidisciplinair team van consulenten verzorgt diensten:

- Advies
Vraagbaak voor verenigingen en groepen/individuele amateurs.
- Informatie
Verzamelen van relevante adressen van verenigingen en instellingen rond amateurkunst in Rotterdam en het beschikbaar stellen van gegevens op een website. Er zou samen met de Stichting NRC een database georiënteerde website ontwikkeld kunnen worden zoals Google-Earth met naast de gegevens van

Week van de Amateur

Samen met de Kunstfactor, het landelijke sectorinstituut voor de amateurkunst en het Kunstgebouw (provincie Zuid-Holland) zetten we één week per jaar de amateurkunst in het zonnetje. In die week zetten we verenigingen, instellingen en hun activiteiten in de schijnwerpers. Aan het eind van de week geven de deelnemers een presentatie van hun activiteiten. Deze slotdag kan de Dag van de Rotterdamse Amateur zijn. Zoals voorgesteld door de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur.

amateurverenigingen ook kunstenaars en andere culturele instellingen.

- Organiseren
Podia, concoursen en festivals en andere competitievormen voor amateurs, gekoppeld aan prijzen. Landelijke week voor de amateurkunst; Dag voor de Rotterdamse Amateur.
- Netwerken
Professionele kunstenaars aan amateurs koppelen richting gezamenlijke producties.

De SKVR zal geen theaterconsulent aanstellen. Wij steunen de aanvraag van het R.V.A. (Rotterdamse Vereniging Amateurtheater) en vertrouwen op voortzetting van een goede samenwerking in teamverband met andere belangrijke theaterpartijen zoals het Rotterdams centrum voor Amateurtheater (Rcth), het Rotterdams Wijktheater en theaterschool Hofplein.





De kunst van twintigers op het gebied van rap, graffiti, webdesign en stand-upcomedy vallen meestal buiten de structuren van de georganiseerde amateurkunst. Zij creëren hun eigen subculturen en laten nieuwe kunstvormen ontstaan. Doordat wij deze netwerken steunen, hen podia geven (zoals in de LCC's) bevorderen we deze uitingen op het gebied van de urban culture.

Amateurkunstenaars dagen we uit in hun eigen omgeving het straatleven te verlevendigen. Door samen met buurtbewoners of burger-initiatieven bijvoorbeeld een cultureel buurtfestival te organiseren.

Door het jaar heen organiseren we podia, concoursen en andere competitievormen die we koppelen aan prijzen in iedere kunstdiscipline. We bereiden presentaties voor om professionele gezelschappen voor muziek, dans, of theater te laten samenwerken met amateurverenigingen of met de netwerken van urban kunstenaars.

Een voorbeeld hiervan is het Fotofestival aan de Maas in las Palmas.

De Lokale Cultuur Centra ontwikkelen zich als podium voor de amateurkunstenaar in al zijn uitingen. Dat kan een opstap zijn naar de grotere stedelijke podia. De gebouwen van de SKVR zijn een thuis voor de amateur, dat zich onderscheidt van andere plekken door de kunstzinnige omgeving. De amateurkunstenaar kan in de SKVR-gebouwen oefenen in de donkere kamers, grafiekwerkplaats, dansstudio's, opnamestudio's en muziekruintes. Individueel of als groep. De SKVR wil zich profileren als intermediair, als dynamische ontmoetingsplek voor amateurs voor informatie, lesruimte, atelier of podium.

Partners: R.V.A., Rcth, Nederlands Fotomuseum, LP2, en vele andere culturele instellingen in de stad, Stichting NRC, LCC's, Codarts en WMDC, Kunstfactor, Kunstgebouw Zuid-Holland.

Allianties

Samenwerkingsverbanden SKVR

Scholen voor Primair Onderwijs • Voortgezet Onderwijs scholen • IMBO en ROC
Zadkine en Albeda College • HBO Codarts Willem de Kooning
Media aan de Maas, Hogeschool Rotterdam • Gemeentelijk Archiefdienst • Dienst JOS
Dienst Sport en Recreatie • Jeugdtheater Hofplein
Huis voor Jeugd- en Jongeren theater (voorheen Rotterdams Lef, Het Waterhuis en Rotjong)
Nieuwe Luxor Theater • Onafhankelijk Toneel • Ro Theater • Rotterdams Centrum voor Theater (RCTH)
Rotterdamse Schouwburg • Rotterdamse Vereniging voor Amateurtheater (RVA)
Theater Lantaren / Venster • Theater Zuidplein • Rotterdams Wijktheater
Belasting en Douane museum • Centrum Beeldende Kunst / Artotheek
Centrum voor Hedendaagse Kunst Witte de With • Chabot Museum • De Kunstsuper • Galeries
Havenmuseum • Historisch Museum 'De Dubbele Palmboom'
Historisch Museum 'Het Schielandshuis' • Kinderkunsthall Villa Zebra • Kunsthall Rotterdam
MAMA Showroom for Media and Moving Art • Mariniersmuseum der Koninklijke Marine
Maritiem Museum Rotterdam • Museum Boijmans Van Beuningen • Nationaal Onderwijsmuseum
Natuurhistorisch Museum • Nederlands Fotomuseum • Nederlandse Architectuurinstituut (NAI)
Oorlogs Verzetsmuseum Rotterdam • Stichting Zolderatelier Schiebroek • TENT Centrum Beeldende Kunst
Wereldmuseum Rotterdam • Stichting Poetry International • Bibliotheek • Passionate • Stichting Dunya
Internationaal Film Festival Rotterdam • Meekers Uitgesproken Dans • Scapino • Conny Janssen Danst
Dansateliers • Stichting Dance Works Rotterdam • Centrale Discotheek Rotterdam
Concert- & Congresgebouw De Doelen • Jazz International Rotterdam • Nighttown
RJSO, Rotterdams Jeugd Symphonie orkest • Rotterdams Philharmonisch Orkest
World Music and Dance Centre • Circus Rotjeknor • Digital Playground (Hal 4) • Locus010
Marinierskapel der Koninklijke Marine • Off-corso • LP2 • Rotterdam Festivals • SKAR • Stichting Hal 4
V2 Organisatie • Waterfront • Cultuurnetwerk Nederland, Utrecht • Erfgoedhuis Zuid-Holland, Delft
Koorenhuis, Den Haag • Kunstconnectie, Utrecht • Kunstgebouw, Rijswijk
Muziekschool Amsterdam, Amsterdam • Rijks Universiteit Groningen, Groningen
KunstStation C, Groningen, Winsum • Stichting Cinekid, Amsterdam
Utrechts Centrum van de Kunst, Utrecht, Kunstfactor, Utrecht

Allianties

De SKVR beweegt zich in een uitgebreid web van partners met enkele intensieve samenwerkingsverbanden. Redenen hiervoor zijn divers. Bijvoorbeeld om dichter tegen de doelgroep aan te zitten, zoals bij een samenwerkingsverband met het onderwijs. De overeenkomst met Zadkine is daar een voorbeeld van. Maar samenwerken zorgt er ook voor dat de SKVR nieuwe producten kan aanbieden, die wij alleen nooit kunnen maken. Zoals de projecten in Las Palmas en het WMDC. Risicospreiding of efficiency kan ook een belangrijke reden zijn. Zoals dit ook het geval is met Las Palmas en het WMDC. En soms zijn er verschillende redenen om samen te werken, zoals bij Music Matters.

WMDC

Het World Music & Dance Centre (WMDC) Rotterdam vormt door een podium een fysieke verbinding tussen de SKVR en Codarts, de Hogeschool voor de Kunsten. Vanuit de inhoudelijke missie brengt de SKVR tal van jongeren uit de wijk (binnen) naar het WMDC. De SKVR is verantwoordelijk voor presentaties, lessen en cursussen voor amateurs en voor jongeren- en community-arts projecten. Hierbij is nadrukkelijk ruimte voor ontmoeting en experiment. In de nieuwe cultuurplanperiode wil de SKVR de wereldmuziek en -danscursussen in het WMDC verder verbreden en verdiepen, en laten aansluiten op vakopleidingen. Methodiekvernieuwing vindt plaats met aandacht voor leerlijnen vanuit laagdrempelige wijkprojecten tot aan de vakopleiding.

Las Palmas

Het gebouw Las Palmas is door haar samenwerkende bewoners, het Nederlands Fotomuseum, LP2 en de SKVR-BeeldFabriek, een bron van activiteiten voor beeld en beeldcultuur. Deze instellingen werken samen onder de noemer InLasPalmas. In het nieuwe Las Palmas kan men iets te weten komen door beelden te bestuderen, door een tentoonstelling te bezoeken, deel te nemen aan een activiteit, beeldcultuur te zien in de context van een festival, of door zelf als beeldmaker aan de slag te gaan. Ontdekken, leren en doen worden InLasPalmas gebundeld. Entertainment, educatie, expressie, emotie, expositie, maar bovenal multimedia. Door het diverse karakter van de partners biedt InLasPalmas een breed scala aan activiteiten, die door samenwerking en interactie tussen de partners wordt uitgebreid. De SKVR zorgt voor cursussen die aansluiten op de tentoonstellingen van het Fotomuseum. Ook worden InLasPalmas debatten en lezingen georganiseerd. De partners trekken een aantal keren per jaar gezamenlijk op dat onder andere resulteert in verrassende gezamenlijke programmering tijdens de Museumnacht en de organisatie van een tweemaaljaarlijks groots amateurfotografiefestival.

Zadkine/Passievrucht

De SKVR en Zadkine werken al sinds 2001 samen op het gebied van kunsteducatie en MBO. De samenwerking met Zadkine is vastgelegd in het document 'de Passievrucht' (17-10-2006). Hierin zijn de gezamenlijke doelen verwoord rond onder andere het mbo-cultuurtraject. De Passievrucht zorgt voor borging van kwaliteit. De SKVR heeft inbreng op

het gebied van methodiek van kunsteducatie en het organiseren en inbrengen van aanbod van culturele instellingen. Zadkine levert de 'de grond' op het gebied van vragen vanuit de diverse opleidingen-centra. Projecten waar in opgetrokken blijft worden zijn o.a. de Cultuurfabriek, Young Stage (opleiding Welzijn) en de POP-Academie.

Music Matters

Stichting Music Matters heeft als doel muziek-activiteiten te realiseren, waarbij ontmoetingen tot stand worden gebracht tussen jonge mensen van verschillende achtergronden, om zo hun maatschappelijke en culturele participatie en hun culturele en artistieke ontwikkeling te stimuleren. Om deze missie te kunnen realiseren zijn projecten opgestart, waarvan twee bij de SKVR:

- Community Orchestra's en Choirs: wijkorkesten en koren uitbouwen en versterken.
- Music Matters Marathon: schoolklassen uit verschillende wijken maken muziek.

Media aan de Maas, Hogeschool Rotterdam

Aansluitend aan het WMDC in Delfshaven is sinds kort het Instituut voor communicatie, media en informatie gevestigd. Met de studenten van dit instituut zal de communicatie van Streetwise worden opgezet. In de leerwerkplaats van de SKVR-beeldfabriek ontwikkelen studenten mee aan een mediaeducatieprogramma voor het onderwijs. Nieuwe media krijgen op deze wijze een plek in de cultuureducatie.

Huis voor Jeugd- en Jongeren-theater (voorheen het Waterhuis, R'LEF en Rotjong)

Het Huis maakt professionele theatervoorstellingen voor kinderen en jongeren en richt zich vooral op het onderwijs. Daarin is de SKVR de schakel als het gaat over bemiddeling en matching. Op meer plekken in de stad trekt het Huis samen op met de SKVR als het gaat over het specifieke aanbod in de LCC's voor ouders en kinderen. Het Huis stelt haar podium open voor presentaties van o.a. Young Stage en talentpodia. Deze presentaties maken onderdeel uit van een Rotterdam-brede programmering van jeugd- en jongerentheater.

Universiteit Groningen

Voor kunsteducatie worden duidelijke leerlijnen ontwikkeld voor de schoolloopbaan van kinderen in samenwerking met de Faculteit der Letteren, Kunst, Cultuur en Media van de Rijksuniversiteit Groningen. In opdracht van KunstStation C (provincie Groningen) en de SKVR is door S. Scholtens en B. van Heusden literatuuronderzoek verricht naar de invulling van het begrip doorlopende leerlijn binnen de cultuureducatie. Deze literatuurstudie is de opmaat voor meer fundamenteel onderzoek dat tot doel heeft een theoretisch en conceptueel kader te ontwikkelen voor scholen in het primair- en voortgezet onderwijs. De SKVR wil dit kader in de komende cultuurplanperiode hanteren bij de implementatie van kunstonderwijs in de brede school en bij de ontwikkeling van cultuurprojecten. Het ministerie van OC&W is de financier van dit onderzoek.

Huisvesting

Onze visie op de toekomst van de SKVR heeft consequenties voor het huisvestingsbeleid van de SKVR. Ons toekomstig huisvestingsbeleid volgt de drie cirkels die in dit beleidsplan omschreven staan. Hoe groter de cirkel, hoe groter het aantal Rotterdammers dat meedoet en hoe meer gespreid de plaatsen waar de activiteit wordt uitgevoerd. Hoe kleiner de cirkel, hoe relatief kleiner het aantal deelnemers, hoe intensiever en langduriger het contact en hoe meer gecentraliseerd naar de eigen SKVR-gebouwen, waar de activiteit wordt uitgevoerd. Inhoudelijke visies en het streven naar efficiency ontmoeten elkaar hier.

Ook bepaalt de leeftijd van de Rotterdammer de plaats van de activiteit. In de allesomvattende cirkel van cultuurparticipatie gaat het om de schoolgaande jeugd vanaf vier jaar. In de cirkel van de talentontwikkeling gaat het om schoolgaande kinderen binnen en buiten schooltijd en ook juist het kind en de jongere (tot en met 20 jaar) die in hun vrije tijd zich verder ontwikkelen. Bij de binnenste cirkel van de amateurkunst is het de groep volwassenen die hun kunsten beoefent. Het verschil in leeftijd vraagt om andere eisen. Bijvoorbeeld op het gebied van bereikbaarheid en de ligging van de gebouwen. Dat heeft consequenties voor de plaats en de aard van de gebouwen waar de activiteiten worden uitgevoerd.

Tenslotte wordt het huisvestingsbeleid beïnvloed door specifieke bouwtechnische en inrichtingseisen die samenhangen met de aard en de intensiteit van de programmering. Het huisvestingsbeleid sluit zoveel mogelijk aan bij het beleid van de gemeente voor lokale culturele centra en brede scholen.

De plek voor cultuurparticipatie

De plek voor cultuurparticipatie is de school. Ook als de activiteit onder schooltijd, maar buiten het schoolgebouw wordt uitgevoerd, is de school in letterlijke zin vertrek- en eindpunt. Voor die activiteiten zijn zowel de grote als de kleine culturele instellingen gastheer. Bij de programma's binnen de schoolgebouwen zijn de aard en de omvang van het schoolgebouw het uitgangspunt.

De plek voor talentontwikkeling

Talentontwikkeling op de brede scholen en voor 'Ieder kind een muziekinstrument' gebeurt vooral in schoolgebouwen en soms daarbuiten. De brede scholen hebben de mogelijkheid (of kan daarvoor een keuze maken) om ook na school talentenprogramma's uit te voeren. Dat kan op een andere, bereikbare locatie zijn. Zoals een lokaal cultureel centrum (LCC) als dat meer faciliteiten biedt dan een schoolgebouw. Ook de stap naar een dichtbij gelegen culturele instelling ligt dan in het vooruitzicht. Bijvoorbeeld vanwege het podium of vanwege de kennis en het programma dat de culturele instelling kan aanbieden. Theater Zuidplein is daar een voorbeeld van. Het theater wil brede scholen en bewoners in die omgeving een podium bieden. Dit is al terug te vinden in de huidige samenwerking met theater Zuidplein voor een gezamenlijke kindermusical en de plannen om een cabaret-talentenfestival op Zuid op te zetten. Voor de spreiding van de lessen, cursussen en workshops voor de jeugd in de vrije tijd maakt de SKVR gebruik van eigen gebouwen, geschikte brede scholen en LCC's. Bij de SKVR-activiteiten, zoals muziek- dans- of theaterlessen, die op school worden uitgevoerd, is de school in feite een 'dependance' van de SKVR. Op deze manier is de



Het HipHopHuis

In 2011 gaat het Hiphophuis zelfstandig verder.

Het Hiphophuis is vijf jaar met de SKVR verbonden geweest en hier groot mee geworden.

Het is prachtig wat er de afgelopen jaren is ontstaan.

In de nieuwe cultuurplanperiode wil het Hiphophuis zich verder ontwikkelen naar de vier disciplines van de hiphop: breakdance, dj-en, rap en graffiti. In de nieuwe cultuurplanperiode krijgt het Hiphophuis een eigen gebouw. Samen met de SKVR wordt een nieuwe stichting, Hiphophuis, opgericht. Deze stichting dient zelf een aanvraag in voor het volgende cultuurplan.

drempel zo laag mogelijk. Talentenklassen zullen altijd in de eigen SKVR-gebouwen plaatsvinden.

De plek voor amateurkunst

Amateurkunst zit in de haarvaten van de Rotterdamse samenleving. Ruim één op de tien Rotterdamse kunstbeoefenaars heeft les via de SKVR en/of in een SKVR-gebouw. De amateur is in zijn gedrag en keuzes 'geprofessionaliseerd' en stelt andere eisen dan voorheen.

Dit heeft consequenties voor de SKVR-gebouwen. In de afgelopen cultuurplanperiode hebben we lesgebouwen omgevormd tot gebouwen die voldoen aan de wensen en eisen van de geprofessionaliseerde amateurkunstenaar. Deze 'nieuwe' gebouwen zijn nu ontmoetingsplaatsen, inspirerende plekken waar creativiteit en uitwisseling tot stand komen en waar professionele podia uitnodigen tot nieuwe ontmoetingen en presentaties. Twee SKVR-gebouwen hebben al dit profiel voor de toekomst:

- Het World Music and Dance Centre (WMDC) De SKVR Muziekschool en SKVR- Dansschool beheren samen met Codarts en de Stichting WMDC dit nieuwe centrum.

- Las Palmas De SKVR Beeldfabriek werkt samen met het Nederlands Fotomuseum en LPII onder de noemer InLasPalmas. Dit is de geëigende plek voor nieuwe media. In de nieuwe cultuurplanperiode wordt de SKVR-schrijversschool onderdeel van de nieuwe media.

Nieuwe plek voor Talentontwikkeling en Amateurkunst

De nieuwe plek voor amateurkunst wordt 'een Slaakhuis' in het centrum van Rotterdam. Het wordt een ontmoetingsruimte voor de amateur, platform voor debat, trefpunt voor talent, een podium annex expositieruimte en het vertrekpunt om samen met anderen naar kunstinstellingen te gaan, om te zien hoe de professional het doet. De plek waar uitwisseling plaatsvindt tussen culturele burgers en kunstdisciplines. Bij de start van het seizoen 2009/2010 willen we 'een Slaakhuis' openen. Vanaf 2011 kijken we naar de functie en locatie van de gebouwen aan de Ringdijk en de Dalweg (Zuid). Als 'een Slaakhuis' opent, gaan de gebouwen aan de Hennekijnstraat, de Oostzeedijk en de Calandstraat dicht.

De filosofie van de organisatie

Integraal model

De SKVR is georganiseerd naar een model van integrale verantwoordelijkheid. De organisatie bestaat uit een aantal zelfstandige inhoudelijke eenheden. We hebben een balans tussen sturing en zelforganisatie. Maar we hebben ook een centrale aansturing rond visie, strategie, inhoudelijke keuzes, strategische allianties, personeelsbeheer en financiën.

De inhoudelijke onderdelen zijn autonoom binnen deze kaders. Iedere leidinggevende van een eenheid is verantwoordelijk voor de afgesproken resultaten, de programmering en de evaluatie daarvan, scholing en vorming van de medewerkers in de eenheid en voor het budget. Uitvoering, innovatie en het genereren van expertise is onlosmakelijk aan elkaar verbonden. In de wisselwerking tussen aansturing en zelforganisatie worden een visie en gezamenlijke kaders opgesteld. Integratie binnen en het samenwerken tussen de eenheden zorgen voor een balans tussen autonomie en de onderlinge afhankelijkheid.

Vanuit de centrale beleidskaders stelt iedere eenheid zijn eigen werkplan op en maakt verbeterplannen. Zij stellen zelf indicatoren vast in relatie tot de eigen klanten en bepalen zelf hoe middelen worden ingezet om betere resultaten te boeken. Er is verantwoordelijkheid van de leidinggevendenden voor de eigen winkel en verantwoordelijkheid voor de SKVR als geheel. Deze structurering maakt de SKVR tot een netwerkorganisatie en stimuleert de verschillende inhoudelijke afdelingen in netwerken met andere organisaties te werken. De samenwerking van de SKVR-Beeldfabriek en het Nederlands Fotomuseum is daar een goed voorbeeld van.

Als gevolg van deze aansturing van de SKVR leren de medewerkers van en met elkaar. Dit loopt door de autonome afdelingen heen. Om die reden stelt de SKVR de scholing en vorming van het eigen inhoudelijke personeel ook open voor collega-instellingen in het onderwijs en in de culturele sector. Dit laatste wil de SKVR vanaf 2009 gaan intensiveren en verdiepen met een platform voor scholing. Ook voert de SKVR in de komende cultuurplanperiode weer een onderzoeksfunctie in, die vier jaar geleden bij het Herstelplan werd bezuinigd.

Mensen en organisatie

Permanente educatie

Een leven lang kunsteducatie betekent ook een leven lang leren voor onze medewerkers.

De kwaliteit van de medewerkers bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van het product.

Wij verwachten niet alleen van de freelance docent kunstenaar, maar ook van de eigen docenten dat zij zich opstellen als een cultureel ondernemer.

Onze mensen moeten goed op de hoogte zijn van de externe ontwikkelingen, weten wat er bij de klant leeft, kennis hebben van divers aanbod en oog hebben voor de positie van mogelijke samenwerkingspartners.

Op dit moment is duidelijk waarneembaar dat docenten te maken hebben met een verandering van hun werksituatie. Er is een verschuiving naar het lesgeven aan grotere groepen. Docenten die in de vrije tijd lesgeven, gaan voortaan ook binnen het onderwijs werken. Dat is een ingrijpende verandering. Docenten krijgen meer te maken met minder gedisciplineerde leerlingen, leerlingen met concentratieproblemen, leerlingen die veel persoonlijke aandacht eisen en leerlingen die

Lectoraat cultuureducatie

De SKVR wil onderzoek stimuleren rond kunsteducatie, cultureel erfgoed en media-educatie. Ook gezien de ambitie van de gemeente rond cultuurparticipatie en cultuur en school ligt meer diepgaand onderzoek voor de hand. Onderzoek naar langetermijneffecten van het gemeentelijk beleid hoort daarbij. Daarom wil de SKVR de benoeming van een lector Cultuureducatie op de gemeentelijke agenda plaatsen. Dit lectoraat zal onderzoek voorbereiden, faciliteren en de resultaten daarvan uitdragen.

De stad Rotterdam is, wat betreft de cultuureducatie, een voorloper bij engagement. Dat zien we terug in de intensieve relatie tussen culturele activiteiten, cultuurproducenten en het werk in scholen en wijken. Speerpunten van het onderzoek zijn daarom ook de effecten op langere termijn van het Cultuurtraject, ontwikkelingen en effecten van de verankering van de kunsteducatie in de brede scholen en de doorgaande lijnen binnen de verschillende programma's. Deze lector kan benoemd worden vanuit een samenwerkingsverband met de Erasmus Universiteit, de Hogeschool Rotterdam (Pabo en Willem de Kooning), Codarts (Hoge school voor Muziek en Dans), ROC Albeda en ROC Zadkine en de SKVR.

assertiever zijn. Docenten die direct met deze leerlingen te maken hebben willen wij beter toerusten, zodat zij in staat zijn om met deze doelgroep en het daarbij behorende gedrag om te gaan. Daarnaast gaan wij onze mensen ook scholen op het terrein 'nieuwe media' in de kunstvakken. Het is van belang dat iedere docent over basis-kennis en -vaardigheden beschikt om met cursisten in dialoog te blijven over de mogelijkheden en de toepassingen van nieuwe media in het eigen vakgebied. Concreet betekent het dat (bij)scholing zich gaat richten op brede inzetbaarheid, multidisciplinaire samenwerking en media-educatie. De SKVR investeert doelbewust in de permanente ontwikkeling van een docententeam dat inzetbaar is in de vrije tijd en in het onderwijs, zodat er oog is voor de verbindingen daartussen.

De SKVR zet zich in voor stagiaires en maatschappelijke stages. In ruil voor goede begeleiding zien wij een actief stagiairebeleid als een manier voor het verjongen van de leeftijd van de medewerkers. Wij halen de doelgroep binnen waar we met zoveel plezier mee werken aan een leven lang kunsteducatie, de groep die vroeger onderbedeeld was in ons klantenbestand.

Rechtspositie

De ambities van het voorgenomen beleid maken ambities voor het personeelsbeleid noodzakelijk. De medewerkers van de SKVR hebben echter de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden van de gemeente Rotterdam. Deze status past niet goed bij de toekomst. In 2008 kijken we of een overstap naar de CAO voor de kunsteducatie realiseerbaar is. Eventuele implementatie zal in de nieuwe cultuurplanperiode gebeuren.





Kwaliteitszorg

De SKVR neemt deel aan de kwaliteitszorg van de branchevereniging De Kunstconnectie. Inmiddels zijn we als tiende centrum voor de kunst in Nederland gecertificeerd. In 2011 wordt de SKVR opnieuw geëvalueerd. De benchmarkactiviteiten van de branchevereniging zijn onderdeel van onze kwaliteitszorg. Jaarlijks worden programma's geëvalueerd.

De beoordelingscommissie is enthousiast over de visie en de strategie van de SKVR. We zijn getypeerd als een open organisatie. Visie en strategie zijn goed in balans met de maatschappelijke omgeving. Ook is onze programmering en innovatie goed volgens de commissie. Wel hebben zij ons aanbevolen onze secundaire processen meer te

borgen in de organisatie en het totale bouwwerk van de kwaliteitszorg meer structuur te geven.

Marketing en communicatie

Met ons voorgenomen beleid verbinden wij, meer en anders dan voorheen, cultuureducatie met de stad. De drie beleidsterreinen zijn van elkaar te onderscheiden, maar niet te scheiden. Vanuit de ene cirkel ontstaat de volgende. Van binnen de school, naar buiten de school, van leerplicht voor iedereen, tot vrije tijd voor degenen die zelf willen, van kind tot volwassene, als oorzaak en gevolg. In die zin zijn de beleidscirkels, cultuurparticipatie, talentontwikkeling en amateurkunst, deels verbonden aan de verschillende leeftijden van Rotterdammers.

Klant centraal

Dit voorgenomen beleid heeft consequenties voor het marketing- en communicatiebeleid van de SKVR. In het communicatiebeleid zijn we, als gevolg van meer marktgericht denken en daarbij horend gedachtegoed, de klant centraal, bezig met een omslag van doelgroep naar klantgroepbenadering. Het is de wens om meer, net als in het bedrijfsleven, verschillende methodieken toe te passen om tot klantgroepen te komen, zoals de socio-demografische gegevens, life style, koopgedrag, wensen en behoeften etc. Deze informatie wordt aangevuld met onderzoeksgegevens uit klantonderzoeken, administratieve klantgegevens en evaluaties van marketingacties. De kennis over deze diverse klantgroepen vormt vervolgens de basis voor een gedifferentieerde aanpak van (potentiële) klanten op het gebied van marketing, communicatie, dienstverlening en service.



Kunst van Rotterdammers

De, per cirkel, verschillende klantgroepen zullen uitgebreider dan nu het geval is, met eenzelfde eenduidige boodschap, vertaald naar hun eigen 'klantgroep' worden aangesproken. Zo zal iedere Rotterdammer op elk punt in zijn leven lang kunsteducatie aangesproken worden op zijn eigen kunstervaring.

Wij geloven in de authenticiteit van iedere Rotterdammer. Hiermee onderscheiden we ons van andere aanbieders. Dit zal ook de leidende boodschap zijn in al onze communicatie-uitingen.

Digitaal centraal: middel, medium en inhoud komen samen

Onder de naam WEB2.0 zijn er ontwikkelingen gaande die een grote impact hebben op onze informatievoorziening en op onze sociale netwerken. De rollen die we innemen veranderen. Één van de belangrijkste kenmerken van WEB2.0 is de manier waarop de gebruiker met de websites omgaat, hij ziet een site niet meer als een online folder. Een ander belangrijk kenmerk van WEB2.0 is het sociale aspect. Veel WEB2.0-sites geven de mogelijkheid om zelf tekst, beeld, film en geluid te publiceren. Deze informatie kan vervolgens weer bekeken en gebruikt worden door andere gebruikers die er op hun beurt dan weer op reageren. Zo ontstaan er communities rond bepaalde onderwerpen, interesses, sites of organisaties. Hiermee valt het traditionele onderscheid tussen consument en producent en tussen leerling en docent meer en meer weg. Er is sprake van onmiddellijkheid: iedereen heeft voortdurend toegang tot deze netwerken en kan er onmiddellijk aan bijdragen of er gebruik van maken. Naast tekst wordt er als gevolg van

technologische ontwikkelingen en de gelijktijdige onderkenning van de kracht van visuele informatie, steeds meer en steeds indringender gecommuniceerd met beeld. Om deel te kunnen nemen aan deze communicatie zal de moderne burger geschoold en competent moeten zijn die beelden en boodschappen te lezen. Er zal een groot beroep gedaan worden op de visuele competenties van de moderne mens: het vermogen tot het onderscheiden, beoordelen en interpreteren van visuele objecten en symbolen in samenhang met andere tekens en systemen.

De Raad voor Cultuur meent (advies Mediawijsheid 2005 en advies Innoveren en Participeren 2007) dat de burger, die vanwege een gebrek aan mediavaardigheid en/of kennis, geen toegang verkrijgt tot de media, van de samenleving uitgesloten dreigt te worden. De Raad introduceert daarbij het begrip 'mediawijsheid'. Mediawijsheid is een voorwaarde voor cultureel burgerschap, aldus de Raad voor Cultuur.

Door de komende jaren te investeren in een WEB2.0 omgeving wil de SKVR naast een logische community voor haar gebruikers bieden, tevens een rol spelen in het mediawijs maken van Rotterdammers. Hierbij wordt het 2.0-platform niet alleen in de virtuele omgeving gebruikt maar zal het onderdeel uitmaken van de producten en diensten van de SKVR.



Financieel beleid en kengetallen

Alle bedragen in de tabel zijn in € 1.000		Totaal*	Eigen bijdrage	Gemeente	Overig
Cirkel Cultuurparticipatie					
1	Cultuurtraject	1.785	480	1.305	
2	Advies & Bemiddeling	325		325	
3	Netwerken & scholing	200		200	
Cirkel Talentontwikkeling					
4	Kunst ID	1.480	555	775	150
5	Ieder Kind een Instrument	p.m.			
6	Kunstactief	1.200	325	750	125
7	Lessen & cursussen jeugd	4.510	1.065	3.415	30
8	Streetwise	680	130	550	
Cirkel Amateurkunst					
9	Lessen & cursussen volwassenen	3.665	1.470	2.155	40
10	Amateurlink	175		100	75

- * De SKVR vraagt een bedrag aan van € 9.873.000. Dit bedrag is inclusief een jaarlijkse storting bij de algemene reserve. Een uitgebreidere en gespecificeerde begroting en formats voor bereik zijn opgenomen in een aparte bijlage. Deze bijlage is aan te vragen bij het directiesecretariaat van de SKVR.
- * Het bedrag voor netwerken en scholing bedraagt € 200.000, dit is 2% van het totale personeelsbudget.
- * Budget voor Ieder kind een instrument zal worden aangevraagd in programmaged.
- * De formatie van de SKVR bestaat uit 165 fte.
- * In het budget is een bedrag van € 1,3 miljoen opgenomen voor de inhuur van free lance kunstenaars.



Kengetallen

Cultuurtraject

Met het Cultuurtraject bereiken we via 160 scholen 40.000 leerlingen in het primair onderwijs en met 45 scholen 15.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Onderzoek naar een doorgaande activiteitenlijn en naar het effect van het Cultuurtraject maakt hier onderdeel van uit. Hierover verschijnt in de cultuurplanperiode een publicatie.

Kunst ID

In het primair onderwijs bereiken we op 17 brede scholen 3000 leerlingen en in het voortgezet onderwijs op 3 brede scholen 850 leerlingen. Onderzoek naar de doorgaande leerlijn is hier onderdeel van. Er zullen drie publicaties verschijnen: over leerlijnen, implementatie kansen en over het kunstzinnige concept.

Ieder Kind een instrument

Bij Ieder kind een instrument zullen in de pilotfase op 4 scholen in totaal 1000 leerlingen worden bereikt. De ambitie is door te groeien naar deelname van 8 scholen en 3.000 leerlingen.

Onderzoek naar de doorgaande leerlijn is hier onderdeel van. Er zal één publicatie verschijnen over 'Kinderen spelen met muziek'.

Kunstactief

Met kunstactief worden 60 scholen in het primair onderwijs en 25 in het voortgezet onderwijs bereikt. Totaal gaat het om 18.720 leerlingen.

Lessen en cursussen jeugd

Met de lessen en cursussen voor de jeugd worden 5.680 deelnemers bereikt.

Onderzoek over een doorgaande leerlijn voor Kunstonderwijs is hier een onderdeel van.

Hierover verschijnt een publicatie.

Daarnaast verschijnt een publicatie over de relatie binnenschools-buitenschools (met daarin de rol van de kunstenaar/docent).

Lessen en cursussen volwassenen

Met de lessen en cursussen voor volwassenen worden 7.830 deelnemers bereikt.

Publiek

Publiek bij podiumactiviteiten, festivals en cursussen telt 20.000 mensen.

De SKVR wil jaarlijks 15% van alle Rotterdammers bereiken met één of meer programmaonderdelen.



In onderstaand lijstje is te zien op welke functies de SKVR intekent

	Functie
Cirkel Cultuurparticipatie	
1 Cultuurtraject	Expertise Intermediair Cultuureducatie / Cultuur en School
2 Advies & Bemiddeling	Expertise Intermediair Cultuureducatie
3 Netwerken & scholing	Expertise Intermediair Cultuureducatie
Cirkel Talentontwikkeling	
4 Kunst ID	Cultuur en School
5 Ieder Kind een Instrument	n.v.t.
6 Kunstactief	Cultuur en School
7 Lessen & cursussen jeugd	Cursusaanbod
8 Streetwise	Cursusaanbod en Presentaties
Cirkel Amateurkunst	
9 Lessen & cursussen volwassenen	Cursusaanbod
10 Amateurlink	Intermediair amateurkunst

Ieder Kind een instrument zal worden aangevraagd in programmaged.

Thema's

De gemeente Rotterdam kent drie thema's:

- Cultuurparticipatie
- Cultuur en School
- Internationalisering.

Het ligt voor de hand dat de SKVR intekent op Cultuurparticipatie en Cultuur en School.

De SKVR tekent niet in op Internationalisering. Dit betekent niet dat er geen uitwisselingen zijn.

Bijvoorbeeld rond muziekprogrammering zijn er uitwisselingen met Zuid-Afrika. De Theaterschool zal jaarlijks een voorstelling in 'Le Garage' in Istanbul geven. Met brede school in België worden verbindingen gemaakt. Hiervoor worden aparte fondsen benaderd.

Colofon

Hoofdredactie: Dirk Monsma

Redactie: Annemarie Backes, Sylvia Hagers,

Huub 't Hoen, Peter Jansen, Johanne Leemans,

Bob van der Lugt, Benno Maffioli,

Noor Schoenmakers, Rob Streevelaar, Jan van Veen,

Sylvia Wiegers

Eindredactie: Cynthia Dekker

Ontwerp en vormgeving: Lumennetwerk, Ab Bol

Fotoverantwoording:

Omslag Rinie Bleeker,

Pagina 1 Rinie Bleeker, Freek Hensing,

Rinie Bleeker (3x),

pagina 4 Rinie Bleeker,

pagina 5 Freek Hensing,

pagina 6 Rinie Bleeker,

pagina 7 Esther Kokmeijer,

pagina 9 Esther Kokmeijer,

pagina 10,11 Floor Godefroy,

pagina 16 Rinie Bleeker,

pagina 17 Anna van der Goot,

pagina 19 Else Wagemakers,

pagina 21 Freek Hensing,

pagina 22 Rinie Bleeker, Martijn van de Bos,

pagina 23 Rinie Bleeker, Freek Hensing,

pagina 24 Freek Hensing,

pagina 25 Floor Godefroy,

pagina 27 Freek Hensing (2x), Floor Godefroy,

pagina 30 Martijn van de Bos,

pagina 31 Rinie Bleeker, Freek Hensing,

pagina 32 Floor Godefroy,

pagina 33 Beelden van Enith,

pagina 39 Esther Kokmeijer,

pagina 40 Freek Hensing.

© SKVR 2007

Bronnen

Bamford, A. (2007), Netwerken en verbindingen: arts and cultural education in the Netherlands.

COS (2005), Vrijtijdsomnibus, Rotterdammers en hun vrije tijd 2005.

Cultuurnetwerk (2005), Onderzoek cultuureducatie po Rotterdam*.

Florida, R (2002), The rise of the creative class.

Jacobse, A. Roozen I. Greven J. (2006), Met Wanita verwonderd naar de wereld kijken, SLO, Enschede*.

Kommers M.-J. (2007), Zicht op talentontwikkeling en cultuureducatie Cultuurnetwerk Nederland.

Monsma, D. en Ouwens, L. (2005), Erfgoed, jongeren en hun identiteitsbewijs; Cultuur + Educatie 12, Cultuurnetwerk Nederland, Utrecht.

Nagel, I. (2002), Papelepel of lessenaar? Een vroege start bevordert latere cultuurdeelname. Boekmancahier 54

Nagel, I. (2004), Cultuurdeelname in de levensloop. Proefschrift.

Oud, W. (2006), Ontwikkeling en implementatie van het Wanita-concept, SCO, Kohnstamm Instituut*

Oud, W. (2007), Ontwikkeling en implementatie van het Wanita-concept. Afsluiting van de monitor (concept) SCO, Kohnstamm Instituut*

Rotterdam Festivals (2004), Cultureel Mosaic Rotterdam, consumentensegmentatie Rotterdamse culturele instellingen*.

Scholtens, S.J. (2007), Cultuureducatie literatuur-onderzoek doorlopende leerlijn, Rijksuniversiteit Groningen

Schwitters, K. (1983), Anne Bloeme en ik, vertaald door Hans Sleutelaar, Kwadraat, Vianen.

Trienekens, S. (2007), Codes en ambities, Over hiphop-cultuur en de bezoekers van de SKVR-jongeren activiteiten, SKVR, Rotterdam*.

Trienekens, S. (2004), Respect, urban culture, community arts en sociale cohesie, SKVR, Rotterdam*.

Vernijnen, L (2007), Evaluatietraject Cultuurtraject 2006-2007, SKVR, Rotterdam*.

* onderzoek verricht (mede) op verzoek van de SKVR

